

علی علیه (علیه السلام) فرمود:

گناه کبیره هفت چیز است **کفر به خداوند**، کشتن انسان،

عاق پدر و مادر شدن، ربا گرفتن، خوردن مال یتیم به

ناحق، فرار از جهاد و تعرب بعد از هجرت و ...

... و ترک نماز گناه کبیره ی **کفر به خداوند** است

و شکی نیست که **تاری نماز کافر** است.

کبیره گناهان

پایگاه اسلامی دانش آموزی سادات

www.sadatstu.ir

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقاله نامه لیست گناهان کبیره و راه ها که پاک شدن از گناهان

جمع آورک و تهیه کننده:

م. رحمانی

یا شاکر الکبری

- * بیشترین گناهان فرزند آدم از زبان است *
- * بهترین اعمال نزد خداوند حفظ زبان است *
- * هر که مردم از زبان او بترسند از اهل جهنم است *

«آشنایی با چهل گناه زبان»

۱- دروغ گفتن	۱۴- حکم به ناحق	۲۷- به نام بد صدا کردن
۲- تهمت زدن	۱۵- قسم دروغ	۲۸- شوخی با نامحرم
۳- غیبت کردن	۱۶- رنجاندن مؤمن	۲۹- تملق و چاپلوسی
۴- طعنه زدن	۱۷- اظهار حسد و بغل	۳۰- ریا در گفتار
۵- زخم زبان زدن	۱۸- بد خلقی	۳۱- امر به منکر
۶- فحش و ناسزا گفتن	۱۹- بد زبانی در معاشرت با مردم	۳۲- فاش کردن اسرار مردم
۷- آبروریزی	۲۰- تصدیق کفر و شرک	۳۳- تحریف مسایل دینی
۸- دل شکستن	۲۱- خشونت در گفتار	۳۴- شهادت ناحق
۹- تقلید صدای کسی	۲۲- عیب جویی از دیگران	۳۵- وعده دروغ
۱۰- سرزنش بی جا	۲۳- مسخره کردن	۳۶- خبری را ندانسته گفتن
۱۱- کبر در گفتار	۲۴- سخن چینی	۳۷- با مکر و حيله سخن گفتن
۱۲- نهی از معروف	۲۵- شایعه پراکنی	۳۸- فریاد زدن بی جا
۱۳- بدعت در دین	۲۶- نا امید کردن	۳۹- مزاح زیاد
		۴۰- لعنت کردن مردم

لیست گناهان کبیره

ملاک و معیار گناهان کبیره چیست؟ در صورت امکان لیستی از تمام گناهان کبیره برایم تهیه نمایید.

در پاسخ به این سوال ابتدا پیرامون مفهوم گناه، اقسام آن و ملاک کبیره بودن، سخن خواهیم گفت و سپس به بیان فهرست کاملی از گناهان کبیره خواهیم پرداخت.

گناه چیست؟

«گناه» عملی است که با اراده و رضایت الهی در تضاد بوده، با ایجاد نوعی «تاریکی» معنوی در نفس انسان، آدمی را از خدای متعال که «نور» آسمانها و زمین است، دور می‌سازد و به عبارت دیگر، موجب بازماندن وی از کمال و قرب به خدا می‌گردد.

تعیین این که چه چیزی گناه است و چه چیزی ثواب از طریق کتاب و سنت مقدور است، زیرا در بسیاری از موارد، گناه بودن عملی قابل تشخیص عقلانی نیست و خدای متعال است که این موارد را به اقتضای علم و حکمت مطلق خود، از طریق وحی و دین، برای بشر بیان نموده است.

اقسام گناه:

عالمان اسلامی گناهان را بر دو گونه تقسیم نموده اند: گناهان کبیره (بزرگ) و گناهان صغیره (کوچک)..

این تقسیم بندی از قرآن و روایات سرچشمه گرفته است؛ در قرآن چنین می‌خوانیم: اگر از گناهان کبیره ای که از آن نهی شده اید، اجتناب کنید، گناهان کوچک شما را می‌پوشانیم و شما را در جایگاه خوبی وارد می‌سازیم. (نساء، 31) 1

و در جای دیگر آمده است: و کتاب (نامه اعمال) در آنجا گذارده شود، گنهکاران را می‌بینی که از آنچه در آن است، ترسان و هراسناکند، و می‌گویند: ای وای بر ما، این چه کتابی است که هیچ عمل کوچک و بزرگی نیست، مگر اینکه آن را شماره کرده است؟ (کهف، 49) 2

و درباره ی بهشتیان می‌خوانیم: مواهب آخرت، جاودانه است برای آنانکه از گناهان بزرگ و کارهای زشت پرهیز می‌کنند. (شوری، 38) 3

از این آیات به روشنی استفاده می‌شود، که گناهان، دو گونه اند: کبیره و صغیره و همچنین استفاده می‌شود بعضی از گناهان، بدون توبه حقیقی بخشودنی نیست، ولی بعضی از آنها بخشودنی است.

امام علی علیه السلام در گفتاری فرمود: گناهان بر سه گونه اند: گناه بخشودنی و گناه نابخشودنی و گناهی که برای صاحبش، هم امید بخشش داریم و هم ترس از کیفر.

سپس فرمود: اما گناهی که بخشیده است، گناه بنده ای است که خداوند او را در دنیا کیفر می کند و در آخرت کیفر ندارد. در این صورت خداوند حکیم تر و بزرگوارتر از آن است که بنده اش را دو بار کیفر کند.

اما گناهی که نابخشودنی است، حق الناس است یعنی ظلم بندگان نسبت به همدیگر که بدون رضایت مظلوم بخشیده نمی شود. و اما نوع سوم، گناهی است که خداوند آن را بر بنده اش پوشانده، توبه را نصیب او نموده است، و در نتیجه آن بنده هم از گناهش هراسان است و هم امید به آمرزش پروردگارش دارد، ما نیز درباره ی چنین بنده ای، هم امیدواریم و هم ترسان. (بحار الانوار، ج 6، ص 29) 4

ملاک کبیره (بزرگ) بودن گناه:

در قرآن مجید و کلام معصومین (ع) کلیه اعمالی که گناه محسوب می شود، بیان گردیده است، منتهی کبیره بودن گناه، پیرو ملاک هایی است.

در کتاب تحریر الوسیله امام خمینی قدس سره پیرامون معیار گناهان کبیره، چنین آمده است:

1- گناهانی که در مورد آنها در قرآن یا روایات اسلامی وعده ی آتش دوزخ، داده شده باشد.

2- از طرف شرع، به شدت، از آن نهی شده است.

3- دلایلی وجود دارد که معلوم می شود آن گناه، بزرگتر از بعضی از گناهان کبیره است.

4- عقل، حکم کند که فلان گناه، کبیره است.

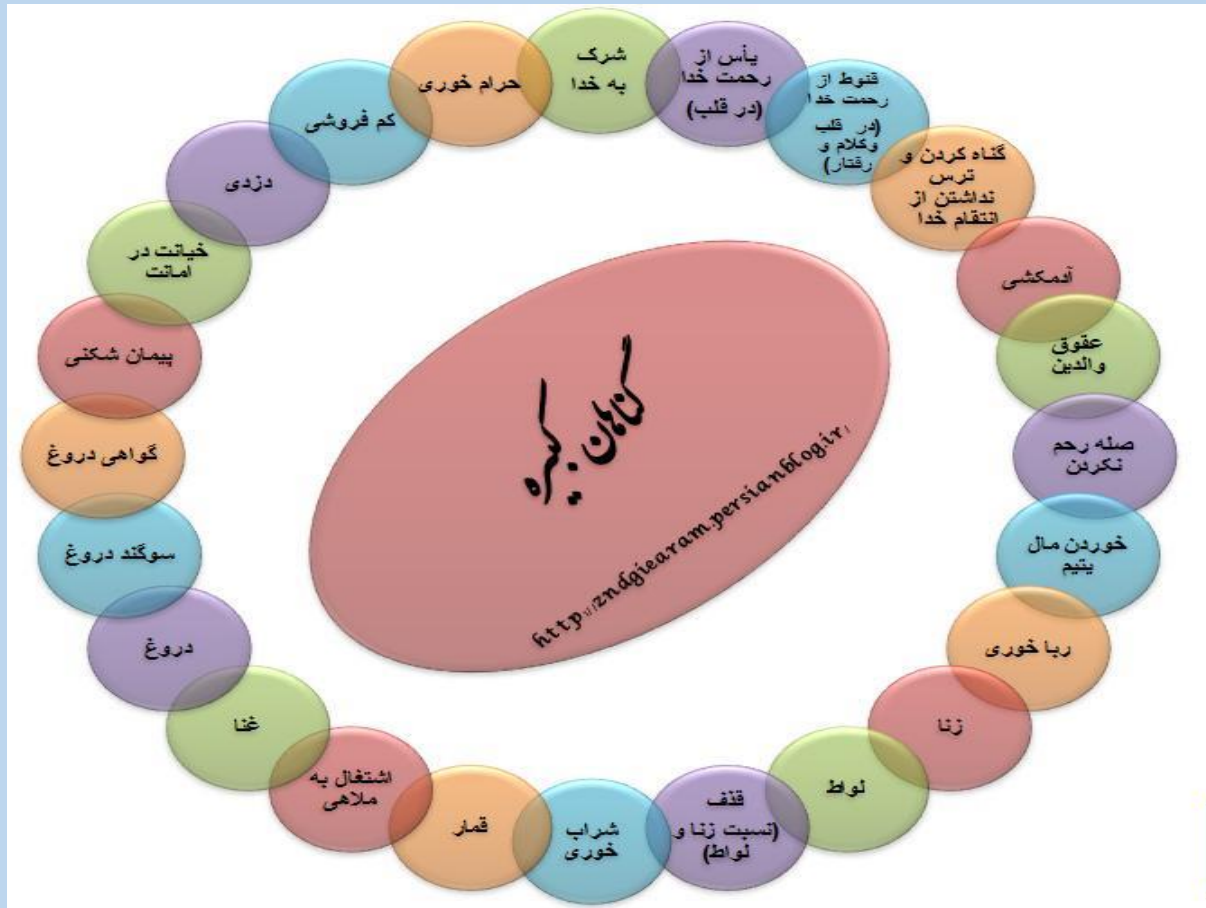
5- در ذهن مسلمین پای بند به دستورات الهی، چنین تثبیت شده که فلان گناه، از گناهان بزرگ است.

6- از طرف پیامبر (صلی الله علیه و آله) یا امامان (علیهم السلام) در خصوص گناهی تصریح شده که از گناهان کبیره است.

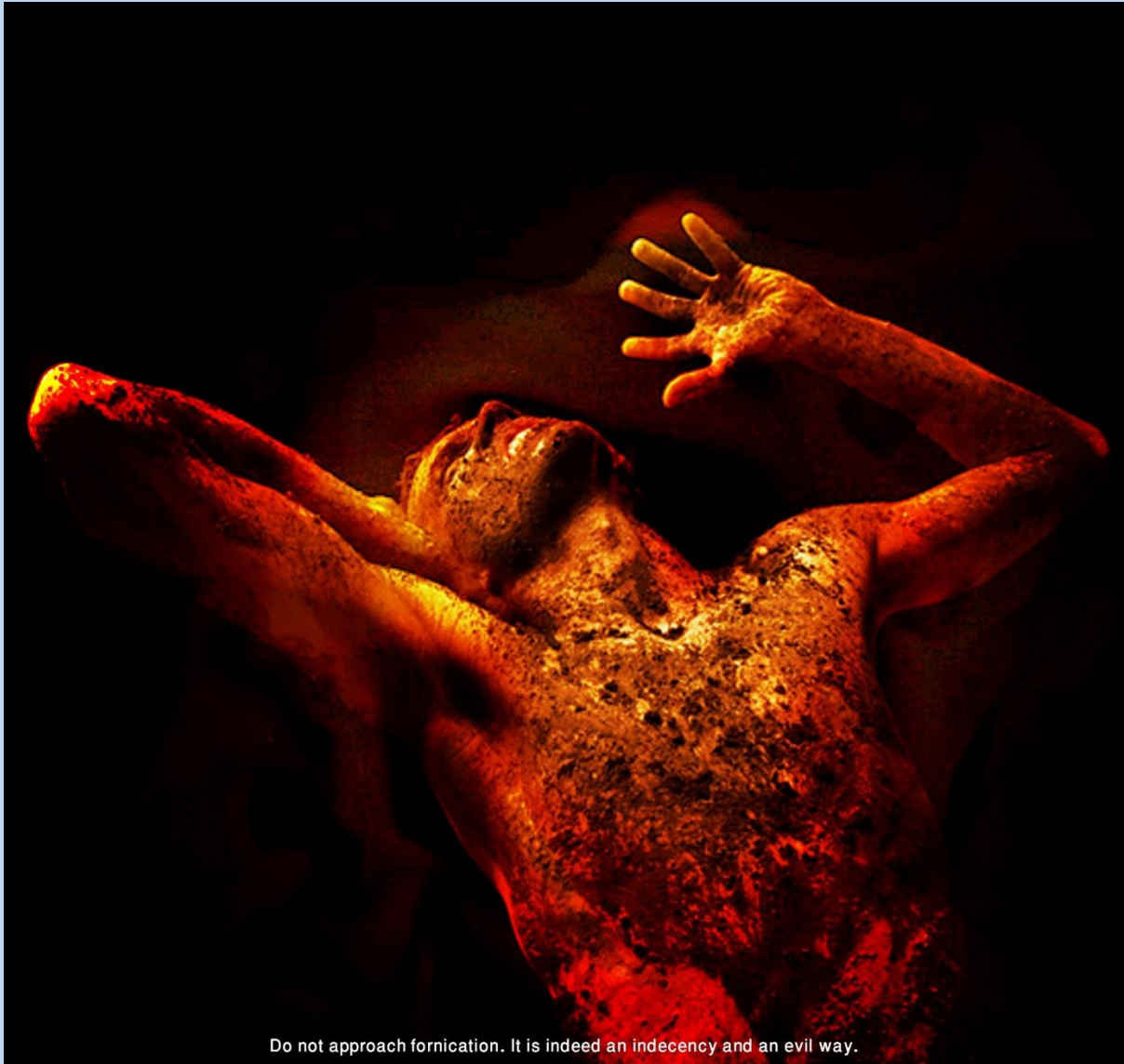
(برخی از فقها تعزیر را نشانه کبیره بودن گناه می دانند که در این صورت استمنا نیز از گناهان کبیره محسوب خواهد شد، زیرا در روایتی آمده است که علی (ع)، با زدن روی دست، شخص مستمنی را تعزیر فرمودند.)

البته گناهان کبیره نیز همه در یک سطح نیستند. بعضی بدون توبه بخشیده نمی شوند، مانند «شرک» و «قتل نفس» و برخی بدون توبه و تحت شرایطی و در اثر انجام کارهای نیک ممکن است مشمول مغفرت گردند.

فهرست گناهان کبیره:

Do not approach fornication. It is indeed an indecency and an evil way.

و لَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَةَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا

و نزدیک زنا نشوید، که کار بسیار زشت، و بد راهی است ...

الاسراء - آیه ۳۲

اهل جهنم از تعفن بوی زناکاران ، ناله بزرگی خواهند داشت ...

بوی تعفن آنان تا ۵۰۰ سال راه می رود و مردم آزار می کشند. (و خودشان هم پیش مردم شرمند اند.)

حضرت امیرالمومنین علی (ع) فرمود : در روز قیامت به امر خدا ، بوی گندی وزیده میشود که تمام اهل محشر ناراحت میشوند ، تا اینکه نفس کشیدن بر آنها مشکل میگردد ، پس منادی ندا میکند آیا میدانید این بوی گند چیست ؟ گویند نمیدانیم و سخت ناراحتمان کرده. پس گفته میشود : این بوی عورت زناکاران است که بدون توبه از دنیا رفته اند پس آنها را لعنت کنید که خدا آنها را لعنت کرده ، پس نمی ماند در محشر کسی مگر اینکه آنها را نفرین میکند و می گوید خدایا زناکاران را لعنت فرما.

وسائل الشیعه، کتاب نکاح، باب ۱۰، ص ۲۴۳

روایات متعددی از ائمه علیهم السلام به ما رسیده که بیانگر تقسیم گناهان به کبیره و صغیره است، و در کتاب اصول کافی یک باب تحت عنوان "باب الكبائر" به این موضوع اختصاص یافته که دارای 24 حدیث است.

در روایت اول و دوم این باب، تصریح شده که گناهان کبیره، گناهانی را گویند که خداوند، دوزخ و آتش جهنم را بر آنها مقرر نموده است.

در بعضی از این روایات (روایت سوم و هشتم)، هفت گناه به عنوان گناه کبیره، و در برخی از روایات (روایت 24) نوزده گناه به عنوان گناهان کبیره، شمرده شده است.

گرچه هر گناه، چون مخالفت فرمان خدای بزرگ است، سنگین و بزرگ است، ولی این موضوع منافات ندارد که بعضی از گناهان نسبت به خود و آثاری که دارد، بزرگتر از برخی دیگر باشد، و به گناهان بزرگ و کوچک تقسیم گردد.

گناهان کبیره در کلام امام صادق (علیه السلام):

عمرو بن عبید یکی از علمای اسلام، به حضور امام صادق (علیه السلام) آمد، سلام کرد و سپس این آیه را خواند: نیکوکاران کسانی هستند که از گناهان بزرگ، و زشتی پرهیز می کنند. (شوری، 38) 5

سپس سکوت کرد و دنبال آیه را نخواند؛ امام صادق (علیه السلام) به او فرمودند: چرا سکوت کردی؟! او گفت: دوست دارم، گناهان کبیره را از کتاب خداوند بدانم.

آنگاه امام صادق (علیه السلام) گناهان کبیره ای را که در قرآن آمده بیان نمودند:

1- بزرگترین گناهان کبیره، شرک به خدا است: قرآن می فرماید کسی که برای خدا، شریک قرار دهد، خداوند بهشت را بر او حرام می کند. (مائده، 72) 6

2- ناامیدی از رحمت خدا: هیچ کس جز کافران از رحمت خدا، نومید نگردد. (یوسف، 87) 7

3- ایمنی از مکر (عذاب و مهلت) خدا: از مکر خدا ایمن نشود، مگر مردم زیان کار. (اعراف، 99) 8

4- عقوق (و آزار) والدین: چنان که قرآن از زبان عیسی (علیه السلام) می فرماید: خدا دستور داده که به مادرم نیکی کنم و مرا زورگوی تیره بخت قرار نداده است. (مریم، 32) 9

5- کشتن انسان بی گناه: و هر کس فرد با ایمانی را از روی عمد، به قتل برساند مجازات او، دوزخ است که جاودانه در آن می ماند، و خداوند بر او غضب می کند و از رحمتش دور می سازد و عذاب عظیمی برای او آماده ساخته است. (نساء، 93) 10

6- نسبت ناروای زنا به زن پاکدامن: کسانی که زنان پاکدامن و بی خیر (از هر گونه آلودگی) و با ایمان را متهم می سازند، در دنیا و آخرت، از رحمت الهی بدورند، و عذاب بزرگی در انتظارشان است. (نور، 23) 11

7- خوردن مال یتیم: همانا کسانی که اموال یتیمان را می خورند، آنها در شکم های خود، آتش فرو می برند و بزودی در آتش سوزان می سوزند. (نساء، 10) 12

8- فرار از جبهه جهاد: و هر کس در آن هنگام (جنگ) به آنها پشت کند مگر در صورتی که هدفش، کناره گیری از میدان برای حمله مجدد و یا به قصد پیوستن به گروهی (از مجاهدان) بوده باشد (چنین کسی) گرفتار خشم پروردگار خواهد شد، و جایگاه او جهنم، و چه بد عاقبتی است. (انفال، 16) 13

9- ربا خواری: کسانی که ربا می خورند، بر نمی خیزند مگر مانند کسی که شیطان باتماس خود، او را همچون دیوانه، آشفتته حال کرده است. 14 (بقره، 275)

10- سحر و جادو: قطعاً دانستند که هر کس خریدار جادو شود، در آخرت، بی بهره خواهد بود. (بقره، 102) 15

11- زنا: هر کس که زنا کند، مجازاتش را خواهد دید، عذاب چنین کسی در قیامت، مضاعف گردد و با خواری، همیشه در آن خواهد ماند. (فرقان، 68) 16

12- سوگند دروغ برای گناه: کسانی که پیمان خود با خدا و سوگندهای خود را به بهای اندک می فروشند، در آخرت، بی بهره اند. (آل عمران، 77) 17

13- خیانت در غنایم جنگی: و هر که در غنیمت جنگی، خیانت کند، روز قیامت با آنچه خیانت کرده بیاید. (آل عمران، 161) 18

14- نپرداختن زکات واجب: در آن روز (طلاها و نقره ها را) در آتش دوزخ داغ و سوزان کرده و با آن صورت ها و پهلوها و پشت هایشان را داغ می گذارند. (توبه، 35) 19

15- گواهی به دروغ، کتمان: و هر کس گواهی دادن را پنهان کند، قلبش گنهکار است. (بقره، 283) 20

16- شراب خواری: ای کسانی که ایمان آورده اید، شراب و قمار و بت ها و تیرهای قرعه پلیدند و از عمل شیطانند. پس از آنها دوری کنید باشد که رستگار شوید. (مائده، 90) 21

17- ترک نماز یا واجبات دیگر بطور عمد، زیرا پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود: هر کس عمداً نماز را ترک کند از پیمان خدا و رسول خدا بیزاری جسته است. (بحار الانوار، ج 47، ص 17) 22

18 و 19- پیمان شکنی و قطع رحم، چنانکه خداوند می فرماید: برای آنانکه (پیمان را می شکنند و قطع رحم می کنند) لعنت و خانه بد در آخرت، است. (رعد، 25) 23.

امام صادق (علیه السلام) به اینجا که رسید، عمرو بن عبید در حالی که از شدت ناراحتی، شیون می کشید از محضر آن حضرت خارج شد و می گفت: به هلاکت رسید آنکس که به راء، فتوا داد، و در فضل و علم با شما، ستیز کرد.

(بحار الانوار، ج 76، ص 8) 24

امام خمینی (رض) در کتاب تحریر الوسيله می گوید: گناهان کبیره، بسیار است، بعضی از آنها عبارتند از:

- 1- ناامیدی از رحمت خدا. 2- ایمن شدن از مکر خدا. 3- دروغ بستن به خدا یا رسول خدا صلی الله علیه و آله و یا اوصیای پیامبر علیهم السلام 4- کشتن نابجا. 5- عقوق پدر و مادر 6- خوردن مال یتیم از روی ظلم. 7- نسبت زنا به زن با عفت.
- 8- فرار از جبهه جنگ با دشمن. 9- قطع رحم. 10- سحر و جادو. 11- زنا. 12- لواط. 13- دزدی. 14- سوگند دروغ. 15-

کتمان گواهی . (در آنجا که گواهی دادن واجب است) 16- گواهی به دروغ . 17- پیمان شکنی . 18- رفتار بر خلاف و صیّت . 19- شرابخواری . 20- رباخواری . 21- خوردن مال حرام . 22- قمار بازی . 23- خوردن مردار و خون . 24- خوردن گوشت خوک . 25- خوردن گوشت حیوانی که مطابق شرع ذبح نشده است . 26- کم فروشی . 27- تعرّب بعد از هجرت . یعنی انسان به جایی مهاجرت کند که دینش را از دست می دهد. 28- کمک به ستمگر. 29- تکیه بر ظالم . 30- نگهداری حقوق دیگران بدون عذر. 31- دروغگویی . 32- تکبر. 33- اسراف و تبذیر. 34- خیانت . 35- غیبت . 36- سخن چینی . 37- سر گرمی به امور لهو. 38- سبک شمردن فریضه حج . 39- ترک نماز. 40- ندادن زکات . 41- اصرار بر گناهان صغیره.

از این میان شرک به خدا و انکار آنچه را که خداوند دستور داده ، و دشمنی با اولیای خدا، از بزرگترین گناهان کبیره است.

همانگونه که بیان شد طبق فتوای امام خمینی قدس سره گناهان کبیره ، بسیار است و آنچه در بالا ذکر شد قسمتی از آنها است ، مثلاً توهین به کعبه و قرآن و پیامبر (صلی الله علیه و آله) و امامان (علیهم السلام) یا ناسزا گفتن به آنها و بدعت گذاری و... از گناهان کبیره است .

موارد تبدیل گناه صغیره به کبیره:

از آیات و روایات استفاده می شود که در چند مورد، گناه صغیره ، تبدیل به کبیره شده و حکم گناهان کبیره را پیدا می کند از جمله :

اول. اصرار بر صغیره:

تکرار گناه صغیره ، آن را تبدیل به گناه کبیره می کند، و اگر انسان حتی یک گناه کند، ولی استغفار نکند، و در فکر توبه هم نباشد، اصرار به حساب می آید. صغیره همچون نخ نازک و باریکی است که اگر تکرار شود، طناب و ریسمان ضخیمی می گردد که در این صورت پاره کردنش مشکل است .

قرآن درباره ی پرهیزکاران می فرماید: آنان آگاهانه بر گناهانشان ، اصرار نورزند. (آل عمران، 135) 25

امام باقر علیه السلام در شرح این آیه فرمود: اصرار، عبارت از این است که کسی گناهی کند و از خدا آمرزش نخواهد و در فکر توبه نباشد.

امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: از اصرار بر گناه پرهیز، چرا که از بزرگترین جرایم است.

(مستدرک الوسائل، موسسه آل البیت، ج 11، ص 368) 26

از گناهان کوچک غافل نشویم:

امام صادق علیه السلام فرمود: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) همراه یاران (در سفری) در سرزمین بی آب و علفی فرود آمد، به یارانش فرمود: ائتوا بحطب ، هیزم بیاورید که از آن آتش روشن کنیم تا غذا بپزیم . یاران عرض کردند: اینجا سرزمین خشکی است و هیچگونه هیزم در آن نیست! رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: بروید هر کدام هر مقدار می توانید جمع کنید آنها رفتند و هر یک مختصری هیزم یا چوب خشکیده ای با خود آورد و همه را در پیش روی پیامبر (صلی الله علیه و آله) روی هم ریختند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: این گونه گناهان ، روی هم انباشته می شوند.

سپس فرمود: ایتاکم و الْمُحَقَّرَاتِ مِنَ الذَّنُوبِ از گناهان کوچک پرهیزید که همه آنها جمع و ثبت می گردد. ... (اصول کافی، ج 2، ص 288)

امام صادق علیه السلام فرمود: لا صَغِيرَةَ مَعَ الْإِصْرَارِ در صورت اصرار، گناه صغیره ای نباشد. (بحار الانوار، ج 8، ص 352)

دوم. کوچک شمردن گناه:

کوچک شمردن گناه، آن را به گناه بزرگ تبدیل می کند، برای روشن شدن موضوع، به این مثال توجه کنید:

اگر کسی سنگی به سوی ما پرتاب کند، ولی بعداً پشیمان شده و عذرخواهی کند، ممکن است او را ببخشیم، ولی اگر سنگ ریزه ای به ما بزند، و در مقابل اعتراض بگوید: این که چیزی نیست، بی خیالش. او را نمی بخشیم، زیرا این کار، از روح استکباری او پرده برمی دارد و بیانگر آن است که او گناهش را کوچک می شمرد. به این روایات توجه کنید:

امام حسن عسکری (علیه السلام) فرمود: از گناهان نابخشودنی این است که انسان بگوید: کاش مرا به غیر از این گناه مجازات نکنند؛ یعنی آن گناه مورد اشاره را کوچک بشمرد. (بحار الانوار، ج 50، ص 250) 27

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: بدترین گناهان، آن است که صاحبش آن را کوچک بشمرد. (کلمة التقوی، ج 2، ص 294) 28

امام صادق (علیه السلام) فرمود: از گناه حقیر و ریز، پرهیز (سبک شمار) که آمرزیده نشود. عرض کردم: گناهان حقیر چیست؟! فرمود آن است که: کسی گناه کند و بگوید خوشا به حال من اگر غیر از این گناه نداشتم. (مشکوٰة الانوار، ص 273) 29

سوم. اظهار خوشحالی هنگام گناه:

لذت بردن از گناه و شادمانی هنگام انجام گناه، از اموری است که گناه را بزرگ می کند و موجب کیفر بیشتر می شود. در اینجا به چند روایت توجه کنید:

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) فرمود: بدترین بدها کسی است که به انجام بدی خوشحال گردد. (عیون الحکم و المواعظ، ص 294) 30

و نیز فرمود: کسی که از انجام گناه، لذت ببرد خداوند ذلت را به جای آن لذت به او می رساند. (عیون الحکم و المواعظ، ص 436) 31

امام سجاد (علیه السلام) فرمود: از شاد شدن هنگام گناه پرهیز، که این شادی بزرگتر از انجام خود گناه است. (بحار الانوار، ج 75، ص 159) 32

و نیز فرمود: عذاب دردناک گناه شیرینی آن را تباه می سازد. (33

چهارم. گناه از روی طغیان:

یکی دیگر از اموری که موجب تبدیل گناه کوچک به گناه بزرگ می شود، طغیان و سرکشی در انجام گناه است؛ در قرآن کریم می خوانیم: و اما آنها که طغیان کردند و زندگی دنیا را مقدم شمردند، بی گمان جایگاهشان دوزخ است. 34

پنجم. مغرور شدن به مهلت الهی:

دیگر از اموری که گناه کوچک را به گناه بزرگ تبدیل می کند، آن است که گنهکار مهلت خدا و مجازات نکردن سریع او را دلیل رضایت خدا بداند و یا خود را محبوب خدا بداند.

گناهکاران در دل می گویند: چرا خداوند ما را به خاطر گناهانمان عذاب نمی کند؟ جهنم برای آنها کافی است، وارد آن می شوند و بد جایگاهی است.

وعده عذاب جهنم برای چنین افرادی، دلیل آن است که گناه افرادی که مغرور به عدم مجازات سریع خداوند هستند، گناه کبیره است. (مجادله، 8) 35

ششم. تجاهر به گناه:

آشکار نمودن گناه نیز، گناه صغیره را تبدیل به گناه کبیره می کند، شاید از این نظر که آشکار نمودن گناه حاکی از تجرّی و بی باکی بیشتر گنهکار است، و موجب آلوده کردن جامعه، و عادی نمودن گناه می گردد.

امیرمؤمنان علی (علیه السلام) فرمود: از آشکار نمودن گناهان پرهیز، که آن از سخت ترین گناهان است. (عیون الحکم والمواعظ، ص 95) 36

و حضرت رضا (علیه السلام) فرمود: پاداش پنهان کننده کردار نیک، معادل هفتار کار نیک است، و آشکار کننده گناه، خوار می باشد. (بحار الانوار، ج 67، ص 251) 37

هفتم. گناه شخصیت ها:

گناه آنان که در جامعه، دارای موقعیت خاص هستند، با گناه دیگران یکسان نیست، و چه بسا گناه صغیره آنها، حکم گناه کبیره را داشته باشد، زیرا گناه آنها دارای دو بعد است: بعد فردی و بعد اجتماعی.

گناه شخصیت ها و بزرگان از نظر بعد اجتماعی می تواند زمینه ی اغوا و انحراف جامعه و موجب سستی دین مردم شود.

بر همین اساس، حساب خداوند با بزرگان و شخصیت ها، غیر از حساب او با دیگران است.

گناه بزرگان از دیدگاه قرآن:

در سوره حاقه در باره عالمان بدعت گذار می خوانیم و اگر او (پیامبر) سخن دروغ بر ما می بست، ما او را با قدرت می گرفتیم، سپس شاهرگش را قطع می کردیم، و احدی از شما نمی توانست مانع شود و از او حمایت کند. (حاقه، 44 تا 48) 38.

در قرآن افراد بدعت گذار و تحریف گر بسیاری مطرح شده اند اما خدا درباره ی هیچکدام از آنها این گونه سخن نگفت که: رگ گردنت را می زنیم، ولی به پیامبر (صلی الله علیه و آله) به خاطر عصمت و مقام علم و آگاهی چنین می فرماید، زیرا او شخص بزرگی است که گناهِش نیز بسیار بزرگ است.

بنابراین آنان که دارای شخصیت علمی و دینی هستند و انتسابشان به دستگاه دین بیشتر است، مسئولیت بیشتری دارند.

گناه بزرگان از دیدگاه روایات:

1 امام صادق علیه السلام در ضمن گفتاری فرمود: هفتاد گناه از جاهل ، بخشیده می شود قبل از آنکه یک گناه از عالم ، بخشیده گردد. (بحارالانوار، ج75، ص193) 39

رسول اکرم صلی الله علیه و آله در ضمن گفتاری فرمود: اگر عالمان دین و زمامداران ، فاسد شدند، مردم نیز فاسد می شوند. و در سخن دیگر فرمود: عوام امت من اصلاح نمی شوند مگر با اصلاح خواص امت من ! شخصی پرسید: خواص امت چه کسانی هستند؟. فرمود: خواص امت من چهار دسته اند: 1- زمامداران . 2- دانشمندان . 3- عابدان . 4- تاجران . 40

شخصی دیگر پرسید: چگونه ؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: زمامداران چوپانان مردمند، وقتی چوپان گرگ شود، گوسفندان چگونه بچرند؟ و علما طیبیان مردمند، وقتی طیب بیمار با شد، بیماران را چه کسی درمان کند، بندگان عابد خداوند راهنمای مردمند، اگر راهنما گمراه شد، چه کسی راه رونده را هدایت می کند؟ و تاجران امین مردمند، وقتی که امین خیانت کرد، به چه کسی باید اطمینان نمود؟

بنابراین گناه مسئولین ، چهره ها، علما، نهادها، نویسندگان ، بزرگان و سادات بیشتر به حساب می آید.

منابع:

کتاب گناه شناسی، محسن قرائتی

گناهان کبیره از دیدگاه امام خمینی قدس سره

پاورقی:

- 1- ان تجتنبوا کبائر ماتنهون عنه نکفر عنکم سیئاتکم و ندخلکم مدخلا کریماً .
- 2- و وضع الکتاب فترى المجرمین مشفقین ممّا فیہ و یقولون یا ویلتنا ما لهذا الکتاب لایُعَادِرِ صغیره ولا کبیره الا احصاها.
- 3- و الذین یجتنبون کبائر الاثم و الفواحش.
- 4- ان الذنوب ثلاثه ... فذنوب مغفور و ذنوب غیر مغفور و ذنوب نرجو لصاحبہ و نخاف علیہ ..
- 5- الذین یجتنبون کبائر الاثم و الفواحش.
- 6- و من یشکر بالله فقد حرم الله علیه الجنه.
- 7- انه لا یتیأس من روح الله الا القوم الکافرون.
- 8- فلا یامن من مکر الله الا القوم الخاسرون .

- 9- و برّاً بِوَالِدَتِي و لَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّاراً شَقِيّاً.
- 10- و مَنْ يَقْتُلْ مَوْماً مِنْهُ مُتَعَمِّداً فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِداً فِيهَا وَ غَضَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ لَعَنَهُ وَ أَعَدَّ لَهُ عَذَاباً عَظِيماً.
- 11- اِنَّ الَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ الْمُحْصِنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ.
- 12- اِنَّ الَّذِيْنَ يَأْتِئْنَ كَلُونَ اَمْوَالِ الْيَتَامَى اِنَّمَا يَكْلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَاراً وَ سَيَصْلُونَ سَعيراً.
- 13- وَ مَنْ يُولَّهُمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ اِلَّا مُتَحَرِّفاً لِقِتَالٍ اَوْ مُتَحِيِّزاً اِلَى فِتْنَةٍ بَاءً بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَ مَاءِ وَاةٍ جَهَنَّمَ وَ بئسَ الْمَصِيرُ.
- 14- الَّذِيْنَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَتَّخِذُونَ الْاَكْمَامَ الَّذِي يَتَّخِطُّهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ .
- 15- وَ لَقَدْ عَلَّمُوا لِمَنْ اشْتَرَاهُ مَالَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ.
- 16- وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ اَثَاماً يُضَاعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَخْلُدُ فِيهِ مُهَاناً.
- 17- الَّذِيْنَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ اِيْمَانِهِمْ ثَمَناً قَلِيلاً اُولَئِكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ.
- 18- وَ مَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.
- 19- يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَ جُنُوبُهُمْ وَ ظُهُورُهُمْ.
- 20- وَ مَنْ يَكْتُمْهَا فَاِنَّهٗ اٰثِمٌ قَلْبَهُ.
- 21- يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْحَمْرُ وَ الْمَيْسِرُ وَ الْاَنْصَابُ وَ الْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ.
- 22- مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّداً فَقَدْ بَرَى مِنْ ذِمَّةِ اللَّهِ وَ ذِمَّةِ رَسُولِ اللَّهِ
- 23- اُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ. (رعد، 25)
- 24- هَلِكٌ مِنْ قَالِ بَرَاءِيهِ وَ نَازِعِكُمْ فِي الْفَضْلِ وَ الْعِلْمِ.
- 25- وَلَمْ يَصِرُوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَ هُمْ يَعْلَمُونَ.
- 26- اِيَاكَ وَ الْاَصْرَارَ فَانَّهُ مِنْ اَكْبَرِ الْكِبَائِرِ وَ اعْظَمِ الْجَرَائِمِ.
- 27- مَنْ الذُّنُوبِ التِّي لَا يَغْفِرُ لِيَتَنِي لَا اِءُوْ اَحْذُ الْاَبْهَذَا
- 28- اءَشَدُّ الذُّنُوبِ مَا اسْتَهَانَ بِهِ صَاحِبِهِ
- 29- الرَّجُلُ يَذْنُبُ فَيَقُولُ طُوبَى لِي لَوْ لَمْ يَكُنْ لِي غَيْرُ ذَلِكَ
- 30- شَرُّ الْاَشْرَارِ مَنْ تَبَهَّجَ بِالشَّرِّ
- 31- مَنْ تَلَذَّذَ بِمَعَاصِيِ اللَّهِ ذُلٌّ
- 32- اِ يَّاكَ وَ ابْتِهَاجِ الذَّنْبِ فَانَّهُ اعْظَمُ مِنْ رُكُوبِهِ

33- حلاوة المعصية يفسدها اليم العقوبة

34- اَمَا مَنْ طَفَى وَ اَثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَاِنَّ الْجَحِيْمَ هِيَ الْمَاءُ وى.

35- و يقولون في انفسهم لولا يعدبنا الله بما نقول حسبهم جهنم يصلونها فبئس المصير.

36- اِيَّاكَ و المجاهرة بالفجور فانه من اشد المآثم

37- المستتر بالحسنة يعدل سبعين حسنة و المذيع بالسئنة مخذول

38- و لو تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ . لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ . ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ . فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ حَازِرِينَ.

39- يغفر للجاهل سبعون ذنباً قبل ان يغفر للعالم ذنب واحد

40- خواص امتی اربعه : الملوك و العلماء و العباد و التجار

گناهان کبیره در قرآن کریم (کتاب خدا) کدامند؟

عمرو بن عبید محضر امام صادق - علیه السلام - شرفیاب شد و این آیه را تلاوت نمود: (ان تجتنبوا کبائر ما تنهون عنه) [1] «اگر از کبائر اجتناب کنید...» سپس گفت: دوست دارم کبائر (گناهان کبیره) را از کتاب خدا (قرآن) بدانم.

حضرت فرمود: آری، ای عمرو؛ سپس کبائر را به طور مفصل بیان نموده و فرمود: کبائر عبارتند از:

1- شرک ورزیدن به خداوند متعال: (ان الله لا یغفر أن یشرك به) [2] «همانا خداوند نمی آمرزد اینکه به او شرک ورزیده شود».

2- یأس و نومیدی: (و لا تیاأسوا من روح الله) [3] «از رحمت و لطف خدا مأیوس نشوید».

3- عاق پدر و مادر شدن، زیرا شخص عاق ستمگر و بدبخت است. (و برا بوالدتی و لم یجعلنی جباراً شقیماً) [4] «حضرت عیسی گفت: و مرا نسبت به مادرم نیکوکار قرار بده، و مرا ستمگر و جبار و بدبخت قرار نده».

4- و قتل نفس: (و من یقتل مؤمناً معتمداً) [5] «هر کس مؤمنی را عمداً بکشد پس جزای او جهنم است که در آن جاودانه خواهد بود».

5- و تهمت زنا زدن به زنان شوهردار.

6- و خوردن مال یتیم: (ان الذین یأکلون أموال الیتامی ظلماً) [6] «آنانکه اموال ایتام را بناحق و ستمگرانه می خورند».

- 7- و فرار از حمله در جنگ: (و من یولهم یومئذ دبره) [7] «و هر کس به دشمن پشت کند...».
- 8- و خوردن ربا: (الذین یأکلون الربوا) [8] «آنانکه ربا می‌خورند...».
- 9- و سحر: (و لقد علموا لمن اشتریه) [9] «و به تحقیق دانستند که با سحر چه چیزی در آخرت برای خود می‌خرند».
- 10- و زنا: (و لا یزنون و من یفعل ذلک یلقی أثاما) [10] «و آنان (یعنی مؤمنان) زنا نمی‌کنند و هر کس زنا کند مرتکب گناه و معصیت شده است و گرفتار عقاب بد خواهد شد».
- 11- و قسم دروغ: (ان الذین یشترون بعهد الله و ایمانهم ثمنا) [11] «همانا آنانکه با عهد و قسم دروغشان در صدد جلب منفعت برای خود هستند...».
- 12- و خیانت: (و من یغلل یأت بما غل) [12] «و هر کس خیانت کند با خیانت به صحنه‌ی قیامت خواهد آمد».
- 13- و ندادن زکات: «یوم یحیی علیها فی نار جهنم» [13] «آن روز؛ روزی است که اموال زکات داده نشده را داغ کنند و بر بدن آنها در جهنم گذارند».
- 14- و شهادت باطل، و کتمان شهادت: (و من یکتמה فانه آثم قلبه) [14] «و هر کس شهادت را کتمان کند قلب و دل او معصیت کار و زشت است».
- 15- و شرب خمر، زیرا پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - فرمود: «شارب الخمر مانند بت پرست است».
- 16- و ترک نماز، زیرا پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - فرمود: «هر کس نماز را عمدا ترک کند از خدا و پیامبر بریده است».
- 17- و پیمان شکنی.
- 18- و قطع رحم: (الذین ینقضون عهد الله) [15] «آنانکه قطع می‌کنند عهد خدا را».
- 19- و سخن باطل: (و اجتنبوا قول الزور) [16] «و از کلام باطل اجتناب کنید».
- 20- و جسارت بر خدا: (أفأمنوا مکر الله) [17] «آیا از مکر خدا در امانند؟»
- 21- و کفران نعمت: (و لئن کفرتم ان عذابی لشدید) [18] «اگر نعمت مرا کفران کنید بدانید عذاب من سخت و شدید است».
- 22- و کم‌فروشی: (ویل للمطففین) [19] «وای بر کم‌فروشان».
- 23- و لواط و همجنس‌گرایی: (الذین یجتنبون کبائر الاثم) [20] «آنانکه از گناهان بزرگ اجتناب کنند».
- 24- و بدعت، چون پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - فرمودند: «هر کس در چهره‌ی بدعت‌گذاری تبسم کند بر منهدم کردن دین خود یاری کرده است».

(راوی گوید:) عمرو بن عبید (که از بنیانگذاران مکتب معتزله بود) هنگامی که این بیان مفصل و مستدل را شنید از منزل حضرت خارج شد در حالی که بلند بلند گریه می کرد، و می گفت: هلاک شد هر کس ارث (حق) شما را ضایع کرد، و ملک شما را سلب نمود، و در فضل و دانش با شما منازعه و کشمکش نمود. [21].

- توضیح: حضرت - علیه السلام - به قسمتی از آیه مورد استدلال اشاره نموده که با مراجعه به خود قرآن مطلب به طور کامل روشن می شود.

پاورقی:

- [1] سوره ی نساء آیه ی 31.
- [2] سوره ی نساء آیه ی 48.
- [3] سوره ی یوسف آیه ی 87.
- [4] سوره ی مریم آیه ی 32.
- [5] سوره ی نساء آیه ی 93.
- [6] سوره ی نساء آیه ی 10.
- [7] سوره ی أنفال آیه ی 16.
- [8] سوره ی بقره آیه ی 275.
- [9] سوره ی بقره آیه ی 102.
- [10] سوره ی فرقان آیه ی 68.
- [11] سوره ی آل عمران آیه ی 77.
- [12] سوره ی آل عمران آیه ی 161.
- [13] سوره ی توبه آیه ی 35.
- [14] سوره ی بقره آیه ی 283.

[15] سوره ی بقره آیه ی 27.

[16] سوره ی حج آیه ی 30.

[17] سوره ی اعراف آیه ی 99.

[18] سوره ی ابراهیم آیه ی 7.

[19] سوره ی مطففین آیه ی 1.

[20] سوره ی نجم آیه ی 32.

[21] المناقب: ج 3 ص 375، بحار الأنوار: ج 47 ص 216 ح 4.

آیا گناه کبیره بخشیده می شوند؟

پاسخ اجمالی

گناه کبیره گناهی است که در قرآن یا روایات برای ارتکاب آن وعده عذاب داده شده است. (ملاک های دیگری نیز برای کبیره بودن گناه ذکر شده است.) همچنین گناه صغیره نیز با تکرار (اصرار بر آنها) به گناه کبیره تبدیل می شود. خداوند در قرآن وعده بخشش همه گناهان را داده است. و برای این که ما مشمول این فضل الهی بشویم این راه هایی دارد که یکی از آن ها توبه می باشد، توبه در حق الله جبران گذشته (قضا) و استغفار و در حق الناس علاوه بر استغفار دادن حق طرف مقابل و تحصیل بر رضایت او می باشد.

پاسخ تفصیلی

در این که ملاک گناهان کبیره چیست و چه گناهی کبیره است چند نظر وجود دارد :

1. هر گناهی که در قرآن و حدیث به کبیره بودن آن تصریح شده باشد.
2. هر معصیتی که در قرآن مجید یا سنت معتبره، وعده آتش جهنم بر ارتکاب آن رسیده باشد.
3. هر گناهی که در قرآن و سنت، از گناهانی که کبیره بودن آن مسلم است، بزرگ تر شمرده شده باشد.
4. هر گناهی که نزد متدینین و متشرعین بزرگ شمرده شود به طوری که یقین حاصل شود که بزرگی آن منتهی به زمان معصوم (ع) می شود. [1]
5. تمام گناهان کبیره اند، زیرا همان طور که در روایات آمده است هیچگاه نباید به کوچکی گناه نگاه کرد بلکه نگاه به بزرگی کسی کنید که نسبت به او گناه واقع می شود. [2] امام صادق (ع) می فرماید: به خوردی (نا چیزی) گناه نگاه نکنید بلکه بنگرید به چه کسی گستاخی کرده اید [3].

البته آن کسانی که گناه را به صغیره و کبیره تقسیم کرده اند نیز در شرایط زیر صغیره را کبیره می دانند[4]

1. اصرار بر صغیره (تکرار صغیره) پیامبر می فرماید: با استغفار (از انجام گناه کبیره) گناه کبیره معنا ندارد (گناه کبیره آمرزیده می شود) و با اصرار (انجام گناه صغیره و تکرار آن) صغیره معنا ندارد. (به گناه کبیره تبدیل می شود.) [5]
2. کوچک شمردن گناه حضرت علی (ع) فرمودند: بزرگترین گناه گناهی است که صاحبش آن را کوچک بشمارد[6].
3. خوشحالی بر گناه: پیامبر می فرماید: کسی که گناه می کند در حالی که (بر انجام) خندان باشد داخل در آتش می گردد در حالی که گریان است[7].

اما در مورد بخشیده شدن گناه کبیره خداوند در قرآن می فرماید: ای بندگان من که درباره ی خودتان اسراف کرده اید (گناه کرده اید) نا امید از رحمت خدا نشوید خداوند همه گناهان را می بخشد[8].

علامه طباطبائی از قول امام باقر علیه السلام این آیه را امیدوار کننده ترین آیات معرفی کرده است[9]

از طرفی این آیه همه گناهان اعم از شرک و غیر آنرا شامل می شود. اما با توجه به آیه 48 سوره نساء که می فرماید: " خداوند مشرکان را نمی آمرزد و پایین تر از شرک را برای هر کس که بخواهد می آمرزد." این نتیجه قابل استفاده است که شرک جز با توبه آمرزیده نمی شود. آمرزش گناهان هر کسی سبب می خواهد و به طور گزاف نمی باشد و آنچه که قرآن سبب مغفرت معرفی فرموده دو چیز است: یکی شفاعت و دیگری توبه است.

چگونگی توبه کردن در گناهان مختلف با هم فرق دارد چون گناهان کبیره دو نوع هستند حق الله و حق الناس.

نحوه توبه از گناهی که حق الله هستند ندامت و پشیمانی واقعی و عزم بر ترک دائمی و عدم بازگشت به آن است و در مواردی که امکان تدارک آن باشد (مثل قضاء نماز هایی که نخوانده و روزه هایی که نگرفته و...) آن عمل واجب ترک شده را قضاء نماید. اما در مورد گناهی که حق الناس هستند علاوه بر ندامت و پشیمانی باید حق مردم را ادا کند مگر اینکه صاحب حق از حق خود بگذرد و او را حلال کند.

امام باقر علیه السلام می فرماید: کسی که در راه خدا شهید شد از هر گناهی پاک می شود مگر بدهکاری (حق الناس) که کفاره ندارد یا باید دینش پرداخت شود یا طلبکار ببخشد[10].

شهید دستغیب ره با استفاده از آیات و احادیث در این زمینه فرموده است: لوازم حسرت و ندامت بر گناه سعی در تدارک آن است یعنی اگر حق الله بود مانند ترک نماز و روزه، زکوة و حج قضای آن را بجای آورد و اگر حق الناس بود اگر حق مالی است به صاحبش و اگر مرده به ورثه اش بدهد و اگر حق عر ضی (آبروئی) است حلالیت بطلد و اگر حق قصاص یا دیه بود خود را تسلیم او کند تا قصاص کند یا دیه بگیرد یا ببخشد[11].

پس انشاءالله همه گناهان چه حق الله و چه حق الناس بخشیده می شود به شرطی که توبه واقعی انجام شود و هر گناه متناسب با خودش تدارک و جبران شود.

پاورقی:

- [1] شهید دستغیب، گناهان کبیره ج 1، ص 26.
- [2] صاحبقرانی، ج 2، ص 368.
- [3] میزان الحکمه، 6602: "لا تنظرو الی صغر الذنب و لکن انظرو الی من اجترأثم. "
- [4] گناهان کبیره، ج 2، صفحه 273 و 279.
- [5] میزان الحکمه، 6617: "لا کبیر مع الاستغفار و لا صغیر مع الاصرار. "
- [6] میزان الحکمه: "6562 اشدا لذنوب عندالله سبحانه ما استهان به راکبه. "
- [7] گناهان کبیره، ص 280، بحار ج 6، ص 36: "من اذنب ذنباً و هو ضاحک دخل النار. "
- [8] زمرف، 53 «یا عبادى الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمۃ الله ان الله یغفر الذنوب جمیعاً».
- [9] ترجمه میزان، ج 1، ص 260.
- [10] گناهان کبیره، ج 2، ص 6: "کل ذنب یکفره القتل فی سبیل الله الا الدین لا کفارہ له الا ادائه او یقضى صاحبه او یعفو الذی له الحق" کافی 5، ص 94، باب الدین، ص 93.
- [11] گناهان کبیره، ج 2، ص 434.

چه کارهایی گناهان کبیره را محو می کند؟

پاسخ اجمالی

گناهانی که بندگان مرتکب می شوند همه در یک رتبه قرار ندارند، بر این اساس، آمرزیده شدن آن نیز بستگی به نوع گناهی دارد که شخص مرتکب شده است، ممکن است گناهی با یک استغفار زبانی بخشیده شود، و برای زدوده شدن گناهی دیگر نیاز به زحمت و جبران بیشتری باشد. البته در دین اسلام تا هنگامی که انسان زنده است راه بازگشت به خداوند (توبه) باز است و برای رسیدن به این مقصود بعد از کمک خواستن از خدا و توسل به اولیاء، باید تمام کوشش خود را به کار گرفت تا حقوقی که از خداوند و مردم ضایع شده، جبران شود.

پاسخ تفصیلی

در آغاز این گفتار به طور مختصر، دیدگاه دانشمندان اسلامی را در تقسیم گناهان به صغیره و کبیره یاد آور می شویم، سپس به راه هایی که در زدودن آثار گناهان از زندگی مان به ما کمک می کند می پردازیم.

در متون اسلامی سه دیدگاه درباره گناهان کبیره وجود دارد که با توجه به این که در رسیدن به پاسخ مفید است به آنها اشاره می کنیم:

اول: مراد از گناهان کبیره، گناهانی است که وعده آتش در آنها داده شده است.

دوم: گناه کبیره عبارت از گناهی است که در حرمت آن دلیلی قطعی از روایات و آیات آمده است.

سوم: با توجه به تعدادی از روایات، همه گناهان در مقابل عظمت خداوند، کبیره است و علت این که از بعضی گناهان به گناه کوچک تعبیر شده، تنها در مقایسه با گناهان دیگر است.

برای اطلاع بیشتر در این رابطه به نمایه "آمزش گناهان شماره 843 (سایت: 914)" مراجعه نمایید.

با توجه به این مقدمه یکی از مسائلی که در آموزه های اسلامی مورد توجه قرار گرفته، این است که آنچه باعث تباهی و هلاکت انسان می شود، دوری از فرامین الهی و رو آوردن به گناه است که در آیات قرآن و روایات برای آنها عقوبت های سنگینی وعده داده شده است، ولی نکته ای که نباید از آن غفلت شود؛ این است که انسان با توجه به آثار بد گناهان در جنبه های

مختلف فردی و اجتماعی می تواند مسیر خود را در جهت سعادت عوض کند؛ زیرا که در اسلام راه بن بست وجود ندارد، هر کسی در هر شرایطی می تواند مسیر خود را به طرف آنچه باعث عاقبت به خیری او می شود تغییر دهد.

راه های زدودن آثار گناه:

به زدوده شدن آثار گناهان به وسیله برخی اعمال نیک، «تکفیر» می گویند، با توجه به موارد زیاد چنین اعمالی ما در این جا تنها به ذکر چند مورد از آنها بسنده می کنیم.

1. انجام نمازهای واجب و مستحب: خداوند در قرآن می فرماید: "وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ، وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ، إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ"؛ [1] در آغاز و انجام روز و پاسی از شب نماز را بپا دار، که نیکی ها، بدی ها را از میان می برد.

2. استغفار: یکی از اموری که سبب می شود گناهان محو شود، استغفار از گناه است که در روایات متعدّد به آن اشاره شده است. امام صادق (ع) می فرمایند: انسان وقتی مرتکب گناهی می شود از صبح گاهان تا هنگام شب به او مهلت می دهند، پس اگر استغفار کرد، عمل او نادیده گرفته می شود. [2]

حضرتشان در روایت دیگری می فرمایند: هفت ساعت به او مهلت می دهند، اگر از گناه توبه کرد چیزی برای او نمی نویسند و اگر هفت ساعت گذشت و از گناه پشیمان نشد برایش می نویسند، و در ادامه می فرمایند: شخص مؤمن گاهی بعد از بیست سال گناهش به یادش می آید، ولی کافر همان لحظه بعد از انجام گناه فراموش می کند [3] و در روایت دیگری از معصوم (ع) نقل شده که حضرت فرمود: برای هر دردی دارویی و داروی گناهان استغفار است. [4]

نکته ای که در ارتباط با استغفار در زدودن آثار اعمال زشت باید مورد توجه قرار گیرد، این است که مراد از استغفار، همین ذکر زبانی؛ یعنی استغفر الله گفتن نیست که هر کس در شبانه روز هر نوع حقی را از مردم و خداوند ضایع کند، به مجرد گفتن این ذکر، گناهان او از بین برود و حال آن که این ذکر به تنهایی فایده ای ندارد، بلکه آثار منفی نیز به دنبال دارد.

امام رضا (ع) می فرماید: کسی که با زبانش استغفار کند و در قلب از اعمال بدش پشیمان نباشد، خود را مسخره کرده است. [5]

3. درود بر پیامبر (ص) و اهل بیت (ع): از جمله اموری که موجب از بین رفتن گناهان می شود، درود فراوان بر محمد و آلش فرستادن است. حضرت رضا (ع) می فرمایند: شخصی که توانایی انجام کارهایی را که سبب آمرزش او می شود ندارد، زیاد صلوات بر محمد (ص) و خاندان او فرستد که این عمل گناهان او را از بین می برد. [6]

اکنون به موارد دیگری از آنچه گناهان را محو می کند با ذکر آدرس بسنده می کنیم:

روزه ماه شعبان، [7] دادرسی از مظلوم و بر طرف نمودن اندوه مؤمنان، [8] غصه به جهت مردن، [9] رفتن به مسجد برای انجام نماز بعد از اذان مؤذن، [10] تلاوت قرآن، [11] گریه بر مصائب امام حسین (ع) [12] زیارت قبر پیامبر (ص) و امامان معصوم (ع)، [13] نگاه کردن به خانه خدا (کعبه)، [14] گناه نکردن در مکان خلوت به جهت شرمساری از خداوند، [15] تلاش برای بر آورده شدن احتیاجات مؤمن مریض، [16] روزه ماه رمضان و محافظت از شکم و غریزه جنسی و نگهداری زبان در آن. [17]

پاورقی:

- [1]. هود، 114.
- [2]. کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج 2، ص 437، ح 1، دار الکتب الاسلامیه، تهران، 1365 هـ.ش.
- [3]. همان، ح 3.
- [4]. همان، ص 439، ح 8.
- [5]. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج 75، ص 356، ح 11، مؤسسه الوفاء، بیروت، 1404 هـ.ق.
- [6]. همان، ج 91، ص 48، ح 2.
- [7]. همان، ج 94، ص 91، ح 5.
- [8]. همان، ج 75، ص 68، ح 5.
- [9]. همان، ج 73، ص 16.
- [10]. همان، ج 81، ص 154.
- [11]. همان، ج 89، ص 17، ح 18.
- [12]. همان، ج 44، ص 283، ح 17.
- [13]. صدوق، محمد بن علی، من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 577، باب زیارت پیامبر و امامان (ص)، انتشارات جامعه مدرسین، قم، 1413 هـ.ق.
- [14]. همان، ج 2، ص 204، ح 2142.
- [15]. همان، ج 4، ص 412، ح 5895.
- [16]. همان، ج 4، ص 15.
- [17]. بحار الانوار، ج 93، ص 371، ح 55.

دعای ساده برای آمرزش گناهان کبیره:

خداوند تبارک و تعالی (خطاب به پیامبر خدا (ص)): بگو هر کس از امت تو مرتکب گناه کبیره می شود بعد میخواید آن گناه از نامه اعمالش محو شود و از آن پاک گردد، بدنش را پاک کند و لباس پاکی بیوشد، از آبادی بیرون برود و در صحرا و جای خلوت، رو به من بکند یعنی رو به قبله بنشیند به طوری که هیچ کس او را نبیند. بعد دستهایش را به سوی من بلند کند.

چون در آن هنگام هیچ کس میان من و او حایل نیست بگوید:

يَا وَاسِعاً بِحُسْنِ عَائِدَتِهِ وَيَا مُلْبِسَنَا فَضْلَ رَحْمَتِهِ وَيَا مَهِيئاً لِشِدَّةِ سُلْطَانِهِ وَيَا رَاحِماً بِكُلِّ مَكَانٍ ضَرِيحاً أَصَابَهُ
الضَّرُّ فَخَرَجَ إِلَيْكَ مُسْتَعِيثاً بِكَ أَيُّهَا إِلَيْكَ هَاتِباً لَكَ يَقُولُ عَمِلْتُ سُوءاً وَظَلَمْتُ نَفْسِي وَلِمَغْفِرَتِكَ خَرَجْتُ إِلَيْكَ
أَسْتَجِيرُ بِكَ فِي خُرُوجِي مِنَ النَّارِ وَبِعِزِّ جَلَالِكَ تَجَاوَزْتُ تَجَاوَزَ يَا كَرِيمُ وَبِاسْمِكَ الَّذِي تَسَمَّيْتَ بِهِ وَجَعَلْتَهُ
فِي كُلِّ عَظْمَتِكَ وَمَعَ كُلِّ قُدْرَتِكَ وَفِي كُلِّ سُلْطَانِكَ وَصَيَّرْتَهُ فِي قَبْضَتِكَ وَنَوَّرْتَهُ بِكِتَابِكَ وَالْبَسْتَهُ وَقَارَأَ
مِنْكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ أَطْلُبُ إِلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَمْحُوَ عَنِّي مَا أَتَيْتَكَ بِهِ وَأَنْزِعْ بَدَنِي
عَنْ مِثْلِهِ فَإِنِّي بِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعْتَصِمُ وَبِاسْمِكَ الَّذِي فِيهِ تَفْصِيلُ الْأُمُورِ كُلِّهَا مُؤْمِنٌ هَذَا اعْتِرَافِي لَكَ فَلَا
تَخْذُلْنِي وَهَبْ لِي عَافِيَةً وَأَنْجِنِي مِنَ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ هَلَكْتُ فَتَلَّافْنِي بِحَقِّ حُقُوقِكَ كُلِّهَا يَا كَرِيمُ

ای خداوندی که رحمت و سعه تو، شامل همه است. ای کسی که به مردم خیر می رسانی . ای خداوندی که همه رحمت را دارند و ای کسی که بواسطه شدت سلطنتش مردم از او می ترسند وای رحم کننده درهر مکان . گرفتاری که زیان داده است به سوی تو آمده است و به تو پناه آورده و وحشتش را برای تو می گوید من عمل بدی کردم و به نفع خود ضرر رساندم و بواسطه مغفرتی که در تو سراغ دارم به سوی تو آمده ام گر چه من در اثر ارتکاب گناه به عزت و جلال تو تجاوز کردم حالا تو را به نامت سوگند می دهم که خود را به آن نام نامیده ای تو آن همه عظمت و قدرت و سلطنت که بر همه جهان داری و آن نامت را بوسیله قرآن منور کرده ای ای خدا بزرگ از تو در خواست می کنم که آن گناه بزرگ مرا از نامه اعمال من پاک کنی و بدن مرا از وبال آن گناه خالی سازی چون من به تو ای خدائی که غیر از تو خدائی نیست پناه آورده ام و نام تو که همه امور را با آن فیصله می دهی چنگ زده ام و به قدرت تو ایمان دارم.

این اعتراف من است پس مرا خوار نکن و به من عافیت عطا فرما و مرا از این گناه بزرگی که هلاکم کرده نجات ده و مرا به خاطر همه حقوقی که داری عفو کن ای خداوند کریم . ای محمد، اگر این شخص در آن چیز که من به تو امر کردم خالصانه عمل

کند و هدفش غیر من نباشد، من او را از خسران آن گناه بزرگ خلاص می کنم و دستهای او را از آلودگی به این گناه پاک می کنم. زیرا من به تو نامهایی را یاد دادم که دعا به وسیله آنها مورد اجابت واقع می شود.

منبع: مهج الدعوات / رهیب

دعای طلب هدایت و رحمت

اللَّهُمَّ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ وَأَفِضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ وَأَنْشُرْ

عَلَيَّ مِنْ رَحْمَتِكَ وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ سُبْحَانَكَ

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا جَمِيعًا فَإِنَّهُ

لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا جَمِيعًا إِلَّا أَنْتَ

www.sahbana.blogspot.com

آیا می خواهید اثرات گناهان از بین برود...؟؟؟

مولا علی (ع) نسخه ای به شیعیان میدهد که بسیار ساده است

ایشان میفرمایند:

"اگر میخواهی اثرات گناهانت از بین برود و ازت رازت را که دار و از فقر و مشکلات خود چیزی به دیگران نگو..."

از آزمایشات الهی... دل خوری ها... دل گرفتگی ها... ناراحتی ها... و بلاهایی که خدا برایت نازل کرده همه را کتمان کن ...

هر کسی هر چه پرسید بگو * الحمد لله *

همواره خدایا شکر کن

این کتمان بلا و مصیبت اثر گناهان را پاک میکند...

خدایا مرا ببخش

به خاطر تمام لحظه هایی که تو با من بودی و من فکرمی کردم تنها هستم.

به خاطر تمام ثابتهایی که منتظرم می ماندی و من نمی آمدم؛ مرا ببخش.

به خاطر تمام روزهایی که تو برای من بهترین ها را خواستی و من برای رسیدن به بدترین ها ناامیدت کردم.

به خاطر تمام درهایی که کوبیدم و هیچ کدام در خانه ی تو نبود؛ مرا ببخش.

به خاطر تمام لحظه هایی که ماهی قلب من خلاف جریان مسیر تو حرکت می کرد و پرنده ی روح من پرواز نمی کرد و در آسمان رسیدن به تو گم نمی شد.

مرا ببخش؛ به خاطر تمام گله هایم مرا ببخش.

گناهان کبیره